

Sanselige strømme

I Kirstine Reffstrups anden roman *Jernlungen* er der en særlig opmærksomhed på det kropslige og et levende sprog, hvor alt er vibrerende. Det sanselige og erotiske strømmer igennem romanen, ligestilles og sammensmeltes med det medicinske og det maskinelle felt, som videre sammenblandes med det abjekte og det ækle, til hvad der bedst kan beskrives som en slags nymaterialistisk surrealisme.

Det er en bog, der både handler om skæbne og (af)magt i forskellige relationer. Der er to fortællespor adskilt geografisk og tidsligt på hver sin side af de to verdenskrige. Vi følger børnene Agnes, en poliopatient på Blegdamshospitalet i 1950'erne og Dreng, som bor på et børnehjem udenfor Budapest. De to børn er én og samme person, hvilket forklares i romanens smukt skrevne prolog.

”HER ER DET, jeg ved. Jeg blev født to gange, den første gang nytårsnat i en anden by, under et tag i Europa. I en revne mellem to århundreder brød jeg hinden. Tolv slag, og klokkerne ringede året ind, tiden faldt i hak, år 1900. Jeg blev født i det lys, som er mellem en dreng og en pige. Jeg er hverken pige eller dreng. Jeg drikker bittert fostervand. Jeg er langt væk hjem-mefra, og jeg synger fra det hul, hvor jeg findes og ikke findes.”

På tværs af disse to placeringer og tider følger vi, hvordan begge børn kæmper med deres (biologiske) skæbner og drømmer om at bryde fri og finde kærlighed. Det er gennemgående kendetegnende, at romanen viser et (i begge betydninger) fantastisk sprogbrug og et narrativ, der halter en lille smule efter. Udover prologen etablerer bogen ingen større betydning for valget af de to handlinger.

Sammenhængen er i stedet at finde i romanens billedsprog. Adskillige ting sammenlignes med slanger og natsværmere til en sådan grad, at de kommer til at føles

som symboler. Floden Donau optræder flere steder og virker som et omdrejningspunkt, der viser at alting strømmer igennem og kobler de to børn sammen. Men forbindelsen bliver altid kun hentydet gennem billederne. Vi får aldrig nogen mytologisk nøgle til at skabe den større opbyggelighed. Det er som om Reffstrup mere arbejder med stemninger, der projiceres ud som nogle (ganske vist rigtig flotte) glansbilleder, men derfor kommer den fortællende prosa også sommetider til kort. Jeg havde gerne set, at de to karakterer havde interageret på tværs af de geografiske og historiske grænser, når der er skabt et univers, der tillader unaturlige fortællende elementer.

På den ene side er det svært at sætte Reffstrup i bås med nogen konkrete navne i den nyere danske litteratur. På den anden side er der alligevel noget tendentielt over skrivestilen. Det er som om alle små spor af alle nyere strømninger skal med. Som det hintes allerede indledningsvis med "hverken pige eller dreng" er der også et queer-aspekt i romanen, som mest dyrkes i sporet om Dreng: "Køn er et ord, som Tara og lægerne har lært mig, men ordet tilhører ikke mig". Desværre virker det ikke altid lige motiveret. Ofte føles det mere som en tilføjelse til romanens eksperimenterende skrivestil, end at bogen reelt siger noget med det. Flere valg i handlingen føles lidt umotiveret, herunder selve valget af de to fortællinger og så de her eksperimentaldrys af diverse strømninger, der lige titter ind. Måske er alt det grumsede ved romanen – at vi er efterladt undrende – netop pointen. Men så bliver spørgsmålet, helt banalt, om man er fan af grums i en sådan udstrækning.

Sporet, der handler om Budapest er – trods at det optræder som en underfortælling til fortællingen indeni jernlungen – langt det mest interessante. En af de måske vildeste scener i bogen, er den hvor Dreng udstødes fra sin gruppe, og som en J'eanne d'Arc kronrages, tortureres og iføres et urinsølet fåreskind. Dreng påfører sig yderligere et fårekranie og begiver sig på en martyrvandring ud af den mørke skov og ind i modernitetens Budapest, hvor han i byens "geléagtige grønne korridorer" søger kærlighed og accept hos byens performere, der møder ham med "absintgrønne øjne". Reffstrup har greb for at justere efter den historiske tid, der arbejdes i. Sporet flirter med den tidlige modernismes interesse for det teknologiske og for storbyen. Bilturene er helt erkendelsesudvidende at opleve med de "frådende motorer", og Storbyen optræder også nærmest som en levende karakter.

Jernlungen er Reffstrups anden bog. Jeg havde først ikke hørt om Reffstrups debuten, men kunne så notere mig, at det er en exofiktion om Unica Zürn, som jeg holder meget af. Den må jeg hellere læse! *Jernlungen* har da også indtil flere surrealistiske passager med et sprogligt overskud, som i sig selv gør den værd at læse: Det er i sig selv lidt af en præstation at kunne skabe en erotisk stemning ud fra beskrivelsen af syltede agurker ...

Selvom *Jernlungen* har mangler, hvad angår sammenhængskraften og narrativ motivation, er bogens sproglige præstation alene alligevel en, som sætter Reffstrup på kortet som en forfatter, man bør følge.

Tidspunkt: 13-04-2023

Forfatter: Kirstine Reffstrup

Titel: Jernlungen

Sider: 312

Pris: 199,95

Forlag: Gyldendal

[Facebook < https://www.facebook.com/litteraturnu >](https://www.facebook.com/litteraturnu) / [Instagram < https://www.instagram.com/litteraturnu.dk >](https://www.instagram.com/litteraturnu.dk)

Hjemmesiden er lavet i samarbejde med [Hilsen IT < https://hilsen.it >](https://hilsen.it)